

[Bomholt.]

det skoleinteresserede Vestjylland er nået så langt, som tilfældet er.

Det er kun rimeligt, at staten nu viderefører arbejdet, så at også Vestjylland får sin statskostskole.

Imidlertid, en statsovertagelse kan i dette tilfælde betyde endogså særdeles store udgifter, og vi kan ikke fra socialdemokratiets side udstede en blank veksel. Vi har ikke i udvalget haft mulighed for at foretage en nøjere prøvelse af de opgivne omtrentlige tal for udvidelser. Priserne er steget betydeligt i den tid, der er gået, siden byggeudvalget opstillede en kalkulation af nærmest skønsmæssig karakter. Vi har ikke i udvalget kunnet få klar besked om det omfang, skolen tænkes at skulle have, eller blot nogenlunde klar besked om, hvilke arbejder der skulle udføres. Hvis sagen skulle have været forelagt finansudvalget, ville der utvivlsomt være blevet stillet krav om en up to date-udtalelse af den kongelige bygningsinspektør med præcis formulering af den påtænkte udvidelse o. s. v. Hvorfor skal vi i rigsdagen således uden videre modtage nogle halvfærdige og omtrentlige beregninger og udkast, som i hvert fald visse medlemmer af finansudvalget ville tilbagevise med betegnelsen: utilstrækkeligt oplyst?

De gæve vestjyder er aldeles fortrinlige handelsfolk, og det har de også været i dette tilfælde. Jeg finder det i sin orden og i overensstemmelse med de bedste traditioner, at vestjyderne snyder de folk, der holder til på denne fodkolde ø. Jeg har kun det ønske, at snyderiet — ordet altså brugt med et smil og anbragt i anførselstegn — holdes indenfor visse passende grænser. Jeg lykønsker vestjyderne og specielt tarmioterne eller tarmmitterne, eller hvad de nu hedder, til det resultat, de har nået; de har ikke svigtet deres ry.

Hvis jeg personlig skulle havde deltaget i forhandlingerne på statens side, ville jeg nok have foretrukket, at kommunerne havde deltaget procentuelt i udgifterne til de lokaler, der nødvendigvis skal opføres, for at der kan være tale om en hel skole. Jeg ville have anset det for forsvarligt at lade procentsatserne gå lavere ned for kommunerne, end det opstillede regnestykke viser. Hvis konjunkturerne steg, ville kommunernes beløb ganske vist også stige, men så ville de have været interesseret i at holde udgifterne indenfor beskedne rammer, og et sådant økonomisk medansvar er ikke at foragte. Imidlertid, forhandlingerne har fundet sted, og vi nøjes med at konstatere den

kendsgerning, der foreligger, henhørende under den højtærede ministers ansvar.

Når dagbladet „Vestkysten“ i en sensationelt opsat artikel hævder, at vi fra socialdemokratisk side vil have kommunerne til at yde større bidrag i fremtiden, er det hen i vejret. Når staten har overtaget skolen, er det naturligvis staten, der skal afholde de efterfølgende udgifter bortset fra den særlige aftale, der er omtalt. Vi vil imidlertid ikke fra socialdemokratisk side risikere, at man i fremtiden skal kunne komme og sige: I stemte for statens overtagelse af skolen; nu må I også sørge for, at skolen snarest kommer op på højde med de øvrige kostskoler. Vi har anset det for rigtigst og mest ansvarligt overfor de interesserede parter at indføre et forbehold. Hvis skolen skal op på siden af Sorø eller Rungsted, vil det koste store kapitaler. Hvad der skal ske af forbedringer, må ske i et rimeligt tempo og i harmoni med de traditioner, som er skabt. Der er allerede på nuværende tidspunkt adskillige mangler at udbedre, flere, end bemærkningerne til lovforslaget giver udtryk for. Vi mener derfor, det kan være rimeligt at pege på de retningslinier, som gymnasieudvalget har opstillet, og i tide bemærke, at vi ikke uden videre accepterer de anmodninger om nye bevillinger, der måtte fremkomme. Vi ønsker, at staten skal vise samme omsorg i økonomien, som vestjyderne selv ville have gjort det, hvis de skulle have bevaret skolen som privat institution.

Det er iøvrigt min overbevisning, at skolen vil have sin særlige mission, hvis den fortsætter i de spor, den hidtil har fulgt: en enkel skole i vestjydske ånd uden overflødigheder af nogen art, og hertil kommer en meget væsentlig betragtning: det er dyrt at sende en dreng på privat kostskole. Den private kostskole kan ikke nøjes med under 2 000 kr. pr. elev pr. år, hvortil kommer udgifter til tøj o. s. v. Kostpengene alene er 1 600 kr. Man kan vist roligt sige, at det nuværende elevklientel ret ensidigt er fra bedre stillede miljøer. Det skulle gerne i fremtiden være sådan, at der kom flere elever fra arbejder- og husmandshjem, men uden en statsovertagelse vil dette mål overhovedet ikke kunne realiseres.

Hvis skolen fastholder sin hidtidige linie, samtidig med at den bliver statskole, kan den blive den mest demokratiske af vore kostskoler. Hvis eleverne holdes fri af uniform, og hvis der opretholdes en virkelig fin kontakt mellem skole og by og mellem skole og egn — og det tror jeg vil være muligt —, så at eleverne ikke blot lever på en